

คู่มือการจัดทำรายงาน

การควบคุมภายในของ ทอท.

ประจำปีงบประมาณ

2567 - 2568

ส่วนควบคุมภายใน
ฝ่ายบริหารความเสี่ยง

สารบัญ

ส่วนที่ 1	หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561.....	1
1.1	แนวคิด.....	2
1.2	คำนิยาม.....	3
1.3	ขอบเขตการใช้.....	3
1.4	วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน.....	4
1.5	องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน.....	4
ส่วนที่ 2	กรอบและแนวทางในการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน.....	6
2.1	นโยบายการควบคุมภายในของ ทอท. ประจำปีงบประมาณ 2565.....	8
2.2	การกำกับดูแลการควบคุมภายในของ ทอท.....	9
2.3	อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน.....	10
ส่วนที่ 3	แนวทางการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน.....	17
3.1	สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment).....	18
3.2	การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	18
3.3	กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)	25
3.4	สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information and Communication)	26
3.5	กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities)	27
ส่วนที่ 4	รูปแบบและคำอธิบายเอกสารประกอบการจัดทำรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.....	28
4.1	รูปแบบการจัดทำ และการจัดส่งเอกสารประกอบการรายงานการควบคุมภายใน ของ ทอท.....	29
4.2	คำอธิบายแบบรายงานการรายงานการควบคุมภายใน.....	29
4.2.1	คำอธิบายรายงานการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-1) ประจำปีงบประมาณ 25xx.....	29
4.2.2	คำอธิบายรายงานผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-2)	34
4.2.3	แบบฟอร์มรายงานผลการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปย.1)	35
4.2.4	แบบฟอร์มรายงานการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-1).....	35

4.2.5 แบบฟอร์มรายงานผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-2).....	35
4.2.6 หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค.1)	36
4.2.7 รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปค.4).....	36
4.2.8 รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค.5).....	36
4.2.9 รายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค.6) (สำหรับ สตส.).....	37

สารบัญตาราง

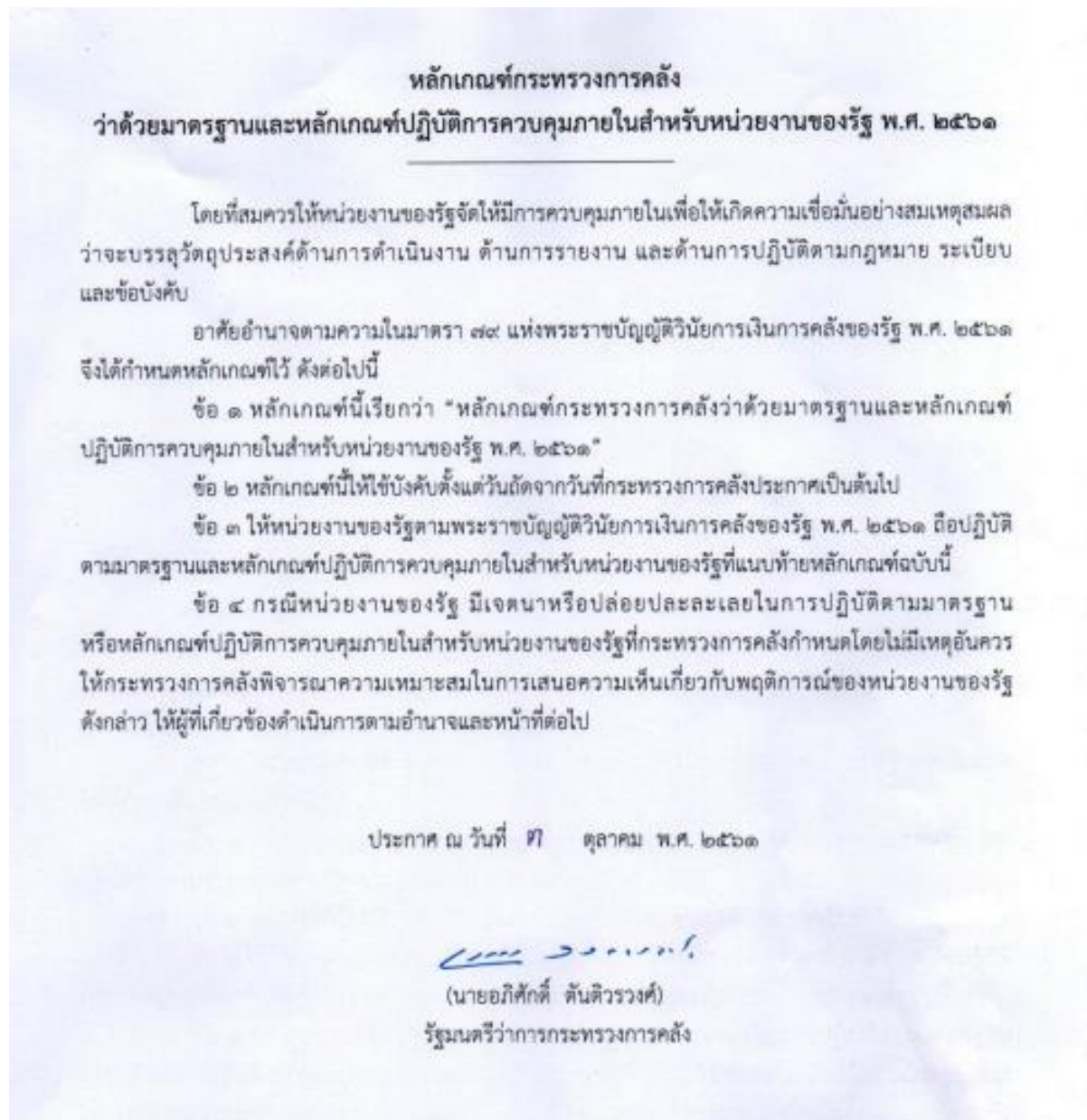
ตาราง : ตารางแสดงระดับความเสี่ยงโดยรวม และแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยง สำหรับค่าระดับความเสี่ยง โดยรวมของ ทอท. แต่ละระดับ.....	24
--	----

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 : แผนภาพแสดงการประกาศหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติ การควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561.....	2
แผนภาพที่ 2 : แผนภาพแสดงการกำกับดูแลการควบคุมภายในของ ทอท.....	9
แผนภาพที่ 3 : แผนภาพแสดงค่าคะแนนความเสี่ยงของ ทอท.....	24

ส่วนที่ 1

หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติ
การควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

แผนภาพที่ 1 : แผนภาพแสดงการประกาศหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

1. มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

1.1 แนวคิด

1.1.1 การควบคุมภายในเป็นกลไกที่จะทำให้หน่วยงานรัฐ บรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

1.1.2 การควบคุมภายในเป็นส่วนประกอบที่จะแทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานรัฐ การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง มิใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ

1.1.3 การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคคลของหน่วยงานรัฐ โดยผู้กำกับดูแล หัวหน้าส่วนงาน ฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้น ซึ่งมีใช้เพียงการกำหนดนโยบาย ระบบงาน คู่มือปฏิบัติงานและแบบฟอร์มดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องมีการปฏิบัติ

1.1.4 การควบคุมภายในสามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของหน่วยงานรัฐ อย่างไรก็ตาม การควบคุมภายในที่กำหนดก็อาจจะไม่สามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้กำกับดูแล และฝ่ายบริหาร ว่าการดำเนินงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์

1.1.5 การควบคุมภายในควรกำหนดให้เหมาะสมกับโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานรัฐ

1.2 คำนิยาม

“ผู้กำกับดูแล” หมายความว่า บุคคล หรือคณะบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแล (กระทรวงคมนาคม (คค.) และคณะกรรมการ ทอท. (คณก.ทอท.))

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กร

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ผู้บริหารสูงสุด หรือ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ (กอญ.)

“ฝ่ายบริหาร” หมายความว่า ผู้บริหารทุกระดับของส่วนงาน ทอท.

“ผู้ตรวจสอบภายใน” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในของ ส่วนงาน ทอท. หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ตรวจสอบภายในของส่วนงาน ทอท.

“การควบคุมภายใน” หมายความว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

1.3 ขอบเขตการใช้

มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ จัดทำขึ้นสำหรับส่วนงาน ทอท. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำระบบการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับลักษณะ ขนาด และความซับซ้อนของงานในความรับผิดชอบของส่วนงาน ทอท. และมีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งมีการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง

1.4 วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

ส่วนงาน ทอท.ต้องให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในแต่ละด้าน ดังนี้

1.4.1 วัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน (Operation Objectives: O) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการดำเนินงานด้านการเงิน ตลอดจนการใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาดของหน่วยงาน ตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในส่วนงาน

1.4.2 วัตถุประสงค์ด้านการรายงาน (Reporting Objectives: R) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรายงานทางการเงินและไม่ใช้การเงิน ที่ใช้ภายในและภายนอกส่วนงาน รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

1.4.3 วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance Objectives: C) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรวมทั้งข้อกำหนดอื่นของราชการ

1.5 องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน

หน่วยงานของรัฐได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละหน่วยงาน การควบคุมภายในจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ การควบคุมภายในจะประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ดังนี้

1.5.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) ประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

(1) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม

(2) ผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และมีหน้าที่กำกับดูแลให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงการควบคุมภายในรวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

(3) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ จัดให้มีโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่เหมาะสมในการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐภายใต้การกำกับดูแล

(4) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างแรงจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

(5) หน่วยงานของรัฐกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

1.5.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้

(6) หน่วยงานของรัฐระบุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในของการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้อย่างชัดเจนเพียงพอที่จะสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์

(7) หน่วยงานของรัฐระบุความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในอย่างครอบคลุมทั้งหน่วยงานของรัฐและวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น

(8) หน่วยงานของรัฐพิจารณาโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต เพื่อประกอบการประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

(9) หน่วยงานของรัฐระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบการควบคุมภายใน

1.5.3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

(10) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุม เพื่อลดความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

(11) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

(12) หน่วยงานของรัฐจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมโดยกำหนดไว้ในนโยบาย ประกอบด้วยผลสำเร็จที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง

1.5.4 ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information and Communication) ประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

(13) หน่วยงานของรัฐจัดทำหรือจัดหาและใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพเพื่อสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

(14) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารภายในเกี่ยวกับสารสนเทศรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบที่มีต่อการควบคุมภายในซึ่งมีความจำเป็นในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

(15) หน่วยงานของรัฐได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

1.5.5 กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities) ประกอบด้วย 2 หลักการ ดังนี้

(16) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนาและดำเนินการประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานและหรือการประเมินผลเป็นรายครั้งตามที่กำหนดเพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

(17) หน่วยงานของรัฐประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อฝ่ายบริหารและผู้กำกับดูแล เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถสั่งการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 2

กรอบและแนวทางในการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน

2. กรอบและแนวทางในการจัดทำรายงานการควบคุมภายใน

ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 เม.ย.61 โดยมาตรา 79 บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 และแนวทางการควบคุมภายในด้านการรับเงินของกรมบัญชีกลาง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านการดำเนินงานด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

ทอท.ได้ดำเนินการจัดวางและพัฒนาระบบการควบคุมภายใน โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance Code: CG Code) ตามแนวทางปฏิบัติของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และกรอบแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission: COSO 2013 ซึ่งประกอบด้วย 17 หลักการ จาก 5 องค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด และช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยงจากการผิดพลาด ความเสียหาย ความสับสน ความสูญเปล่าของการใช้ทรัพย์สิน หรือการกระทำอันเป็นการทุจริต โดยปรับให้มีความเหมาะสมกับบริบท และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Assessment Model: SE-AM) ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) (ฉบับปรับปรุง ประจำปี 2567) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของ ทอท.ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีการกำกับที่ดี

เพื่อให้การจัดทำรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.เป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดวางและการพัฒนาระบบการควบคุมภายในของ ทอท.อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลฝ่ายบริหารความเสี่ยง (ผคส.) จึงได้จัดทำคู่มือการจัดทำรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.ประจำปีงบประมาณ 2567 - 2568 ฉบับนี้ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานด้านการควบคุมภายในของพนักงาน ทอท.ตามหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก (Key Accountabilities) คณะทำงานการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของส่วนงาน ทอท. (คณส.ส่วนงาน ทอท.) คณะทำงานบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของสายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน (คณส.สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน) คณะทำงานการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. คณะทำงานบริหารความเสี่ยงของ ทอท. (คณส.ทอท.) และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คคส.)

แนวทางการควบคุมภายในด้านการรับเงินของกรมบัญชีกลาง

2.1 นโยบายการควบคุมภายในของ ทอท.

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
Airports of Thailand Public Company Limited

ประกาศ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เรื่อง นโยบายการควบคุมภายในของ ทอท.

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) มุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission: COSO - COSO 2013 เพื่อให้การดำเนินธุรกิจขององค์กรเป็นไปอย่างยั่งยืนและสามารถสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้ผู้มีส่วนได้เสียอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้กำหนดนโยบายการควบคุมภายใน เพื่อเป็นแนวทางถือปฏิบัติโดยทั่วกัน ดังนี้

1. ยกเลิกประกาศ ทอท. เรื่อง นโยบายการควบคุมภายในของ ทอท. ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2564
2. การควบคุมภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปฏิบัติงานประจำวันตามปกติของ ทอท. ที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ การวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Executing) และการติดตามผล (Monitoring) ทั้งระหว่างกระบวนการปฏิบัติงาน (Ongoing) และการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA)
3. ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญด้านการควบคุมภายใน เป็นแบบอย่างให้แก่พนักงาน และผู้ปฏิบัติงานเพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมในการทำงาน
4. ผู้บริหาร พนักงานและผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่
 - 4.1 นำระบบการควบคุมภายในมาใช้เป็นกลไกในการกำหนดมาตรการควบคุม (Control Activities) เพื่อป้องกันและลดโอกาสการนำไปสู่ความเสี่ยงการดำเนินงานระดับกิจกรรมที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดและความเสี่ยงจากการทุจริต คอร์รัปชัน
 - 4.2 กำกับดูแลการดำเนินงานผู้รับจ้างที่จัดจ้างจากแหล่งภายนอก (Outsourcing) ผู้รับจ้างตามสัญญา ให้เป็นไปตามคู่มือการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP)/สัญญาการจ้างงาน/กฎระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
5. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการควบคุมภายในของ ทอท.อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสภาพการดำเนินธุรกิจ
6. บูรณาการระบบการควบคุมภายในเข้ากับระบบงานและเครื่องมือทางการบริหารจัดการอื่น ๆ ด้วยการจัดให้มีสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผลที่เหมาะสม

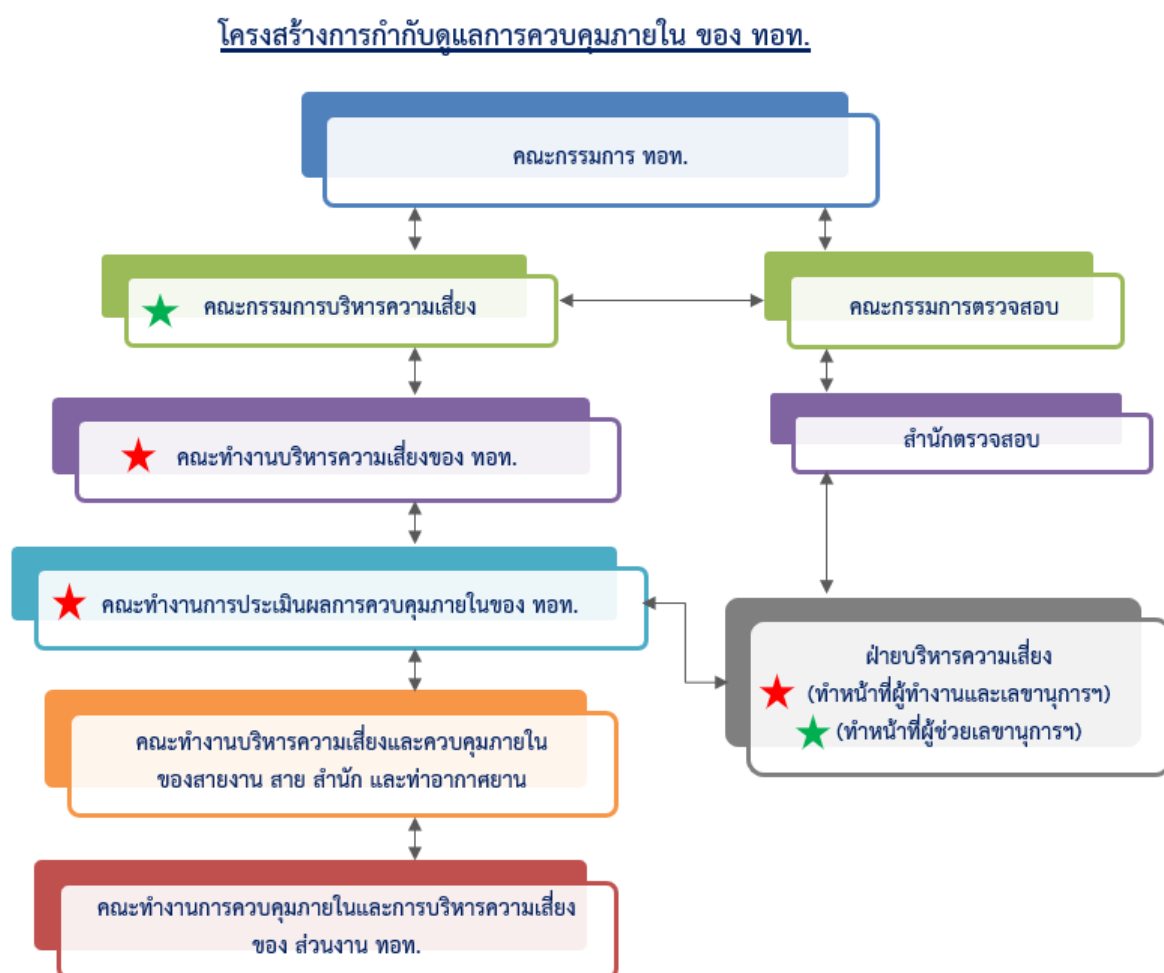
ประกาศ ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2566

(นายกิติ กิจมานะวัฒน์)

หัวหน้าคณะทำงานบริหารความเสี่ยงของ ทอท./กรรมการผู้อำนวยการใหญ่

2.2 การกำกับดูแลการควบคุมภายในของ ทอท.

ทอท.ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการ และคณะทำงานชุดต่างๆ เพื่อกำกับดูแล และกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการการควบคุมภายใน ตั้งแต่ คณะกรรมการ ทอท. (คณก.ทอท.) คณะกรรมการตรวจสอบ (คตส.) คคส. คณส.ทอท. คณส. สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน และ คณส. ส่วนงาน ทอท. ตลอดจนสำนักตรวจสอบ (สตส.) และ ฝคส. โดยมีโครงสร้างการรายงาน การให้ข้อเสนอแนะหรือสั่งการ การประสานงาน และการให้การสนับสนุน ดังแสดงในแผนภาพแสดงการกำกับดูแลการควบคุมภายในของ ทอท.

แผนภาพที่ 2 : แผนภาพแสดงการกำกับดูแลการควบคุมภายในของ ทอท.

2.3 อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

จากโครงสร้างการกำกับดูแลการควบคุมภายในของ ทอท.ข้างต้น เพื่อให้การปฏิบัติงานมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีความชัดเจน ทอท.ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบด้านการควบคุมภายในสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ - กำกับดูแล รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ คณก.ทอท. และฝ่ายบริหาร ทอท.ในเรื่องการควบคุมภายในองค์กร - เสนอแนะวิธีป้องกันและวิธีลดระดับความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุมภายในระดับองค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ - ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแผนการดำเนินงานการควบคุมภายใน เพื่อลดความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมกับสถานะการดำเนินธุรกิจ - แต่งตั้งคณะทำงาน และ/หรือพนักงานเพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น
คณะทำงานบริหารความเสี่ยงของ ทอท.
มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ - กำหนดนโยบายด้านการควบคุมภายในของ ทอท.ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐพ.ศ.2561 ประกาศ ก.ล.ต. และมาตรฐานสากลของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission: COSO 2013 - กำกับดูแลการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท.เพื่อให้มั่นใจว่าการควบคุมภายในของ ทอท.ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล - รับทราบรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.ที่เสนอต่อ คตส. คณก.ทอท. และกระทรวงเจ้าสังกัด (กระทรวงคมนาคม) ภายใน 90 วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ หรือสิ้นปีปฏิทินแล้วแต่กรณี - รับทราบรายงานผลการประเมินและการปรับปรุงการควบคุมภายในระดับองค์กรของ ทอท. (รายไตรมาส) ตามที่ คณส.สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน คณส.ส่วนงานขึ้นตรง กอญ. และคณะทำงานการประเมินผลและการควบคุมภายในของ ทอท.นำเสนอ - พิจารณารายงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการควบคุมภายใน เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมก่อนนำเสนอต่อ คตส.

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของ ทอท. (ต่อ)

- ให้การสนับสนุนทรัพยากรด้านบุคลากร และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนการควบคุมภายใน โดยการบูรณาการระบบสารสนเทศอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล (Confidentiality) ความครบถ้วนถูกต้อง (Integrity) และความพร้อมใช้ (Availability) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการใช้ข้อมูล และเป็นเครื่องมือสนับสนุนผู้บริหารในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และแม่นยำ
- กำหนดให้มีการสื่อสาร การให้คำปรึกษา การอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและพนักงานของ ทอท. เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติด้านการควบคุมภายใน
- สนับสนุนให้บุคลากรทั่วทั้ง ทอท. มีความตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน โดยนำไปปฏิบัติและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นวัฒนธรรมในการทำงาน
- แต่งตั้งคณะทำงานย่อยหรือบุคคล เพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการควบคุมภายในตามความเหมาะสมและความจำเป็น

คณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท.

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในในภาพรวมที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการควบคุมภายในของ ทอท. เพื่อให้มั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในของ ทอท. จะได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร
- พิจารณากลับกรอง และให้ข้อเสนอแนะต่อผลการประเมินองค์ประกอบการควบคุมภายในของ ทอท. ให้สามารถสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในองค์กร (Information and Communication) รวมทั้งการติดตามและประเมินผล (Monitoring) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม
- พิจารณากลับกรอง และให้ข้อเสนอแนะต่อผลการประเมินและการปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. ให้มีการประเมินความเสี่ยงและแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในของกระบวนการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะต่อผลการดำเนินงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับ
- สนับสนุนข้อมูลแก่ผู้ตรวจสอบภายในในการสอบทานระบบการควบคุมภายในของ ทอท. เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

คณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. (ต่อ)

- สอบทานหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน และพิจารณาร่างรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. รวมทั้งกำกับดูแลการจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. และนำเรียน กอญ.เพื่อพิจารณาลงนาม และจัดส่งให้ผู้กำกับดูแล คณก.ทอท. และกระทรวงคมนาคม ภายใน 90 วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในของสายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน

มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

- ดำเนินการควบคุมภายในตามนโยบายการควบคุมภายในของ ทอท.ที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) Internal Control - Integrated Framework: COSO 2013 หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 และแนวทางปฏิบัติที่ดีของ ตลท. และ ก.ล.ต.

- พิจารณาและสอบทานความครบถ้วนถูกต้องของร่างการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในระดับองค์กร ให้สามารถสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในองค์กร (Information and Communication) รวมทั้งการติดตามและประเมินผล (Monitoring) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม ก่อนนำเสนอคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. เพื่อประกอบการจัดทำรายงานการควบคุมภายในของ ทอท. และเสนอ กอญ.พิจารณาลงลายมือชื่อแล้วจัดส่งให้ผู้กำกับดูแล ได้แก่ คณก.ทอท. และกระทรวงคมนาคม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้งภายใน 90 วันนับตั้งแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

- ติดตาม และรายงานผลการประเมินและการปรับปรุงการควบคุมภายในทุกไตรมาสในระดับสายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน หรือทันที เมื่อมีเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นสาระสำคัญต่อ ทอท. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ และนำเสนอคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. เพื่อรายงานต่อ คณส.ทอท. และ คคส.

- สนับสนุนข้อมูลที่สำคัญให้แก่ ฝคส.ประกอบการติดตามประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในเพื่อนำเสนอคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท.เพื่อพิจารณาอนุมัติ

- ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรภายในสายงาน สาย สำนักและท่าอากาศยานมีความตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน

- ให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมการควบคุมภายในของสายงาน สาย สำนักและท่าอากาศยานให้สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำและพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

คณะกรรมการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของส่วนงาน ทอท.

มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

- ดำเนินการควบคุมภายในตามนโยบายการควบคุมภายในที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) Internal Control - Integrated Framework: COSO 2013 หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 และแนวทางปฏิบัติที่ดีของ ตลท. และ ก.ล.ต.
- ดำเนินการควบคุมภายในตามกรอบแนวทางและกระบวนการที่กำหนดขึ้นโดย คณะทอท. คคส. คณส.ทอท. คณส.สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน และคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท.
- จัดให้มีการประเมินการควบคุมด้วยตนเองเป็นรายครั้ง (Control Self Assessment: CSA) และติดตามผลการควบคุมระหว่างการปฏิบัติงานหรือการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (Ongoing Monitoring)
- กำหนดและกำกับกำกับการดำเนินงานตามมาตรการควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรม และกระบวนการให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้
- ติดตาม และรายงานผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในของส่วนงานทุกไตรมาสหรือทันทีเมื่อมีเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นสาระสำคัญต่อ ทอท. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ และนำเรียนตามลำดับชั้นผ่านหัวหน้า คณส.ส่วนงานขึ้นตรง กอญ. สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน (ผ่านผู้ทำงานและเลขานุการฯ)
- จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้สมบูรณ์เพียงพอโดยทบทวน/ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรภายในส่วนงานมีความตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง โดยให้นำไปปฏิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร
- ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจาก คคส. คณส.ทอท. และ คณส.สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน
- ให้การสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญเพื่อประกอบการดำเนินงานด้านการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงตามที่ ผคส. และผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยงของสายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยานร้องขอ

คณะกรรมการตรวจสอบ

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- สอบทานผลการปฏิบัติงานภายใน ทอท. พร้อมให้ข้อเสนอแนะต่อ คณก.ทอท. และหรือฝ่ายบริหาร ในกรณีที่ คตส.เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลให้การปฏิบัติงานของ ทอท. และส่วนงานของ ทอท. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ โดยสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี
- สอบทานให้ ทอท.มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ระบบควบคุมภายใน ระบบบริหารความเสี่ยง ซึ่งรวมถึง การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตของ ทอท. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีความรัดกุม เหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งกำกับดูแล/ตรวจสอบนโยบายและการปฏิบัติตามมาตรการต่อต้านคอร์รัปชัน และระบบการรับแจ้งเบาะแส (Whistle Blowing)
- สอบทานการปฏิบัติงานของ ทอท.ให้เป็นไปตามกฎหมายมติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ ข้อกำหนด ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับ ทอท. และสอบทานข้อกำหนดด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ พร้อมทั้งกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานตามข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะตามที่หน่วยงานกำกับดูแลได้ให้ไว้กับ ทอท.
- สอบทานให้ ทอท.ปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ข้อกำหนดของ ตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของ ทอท.
- สอบทานรายงานทางการเงินของ ทอท. และสอบทานความถูกต้องเหมาะสมของมาตรฐานการบัญชีที่ใช้ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เพื่อให้รายงานทางการเงินของ ทอท.ถูกต้องครบถ้วนและเชื่อถือได้

สำนักตรวจสอบ

มีความรับผิดชอบ ดังนี้

- จัดให้มีแนวทางที่เป็นระเบียบแบบแผนที่ดีมาใช้ในการตรวจสอบและการประเมินผลของกระบวนการควบคุมภายในตามมาตรฐานที่กำหนดโดยองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลในรัฐวิสาหกิจ และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
- สอบทานและประเมินระบบการควบคุมภายในของส่วนงาน ทอท.
- ตรวจสอบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System) เพื่อให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และมีระบบความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ทั้งในด้านกายภาพและความปลอดภัยของข้อมูล (Physical and Data Security) รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขในเรื่องพัฒนาระบบงาน
- ตรวจสอบและประเมินความเพียงพอของการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ ทอท. และเพื่อป้องกัน หรือลดโอกาสการเกิดทุจริตในกิจกรรมที่ตรวจสอบ
- จัดทำรายงานการประเมินการควบคุมภายใน และรายงานความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

ฝ่ายบริหารความเสี่ยง

มีความรับผิดชอบ ดังนี้

- เป็นหัวหน้าสายวิชาการด้านการควบคุมภายใน โดยให้คำปรึกษา แนะนำ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการจัดวางระบบการควบคุมภายในแก่ส่วนงาน ทอท. เพื่อสร้างให้การควบคุมภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการทำงานและปลูกฝังเป็นวัฒนธรรมองค์กร
- ทบทวนเป้าหมายและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานตามระบบงานการควบคุมภายในให้ทราบถึงสถานะปัจจุบัน (Gap Analysis) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงระบบงานให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) หรือมาตรฐานสากล
- จัดทำแผนแม่บท แผนพัฒนาระบบ และแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมภายใน เพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ คค. แผนวิสาหกิจของ ทอท. และแผนแม่บทที่สำคัญ
- แสวงหาและพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน (Local) และภายนอกประเทศ (International) เพื่อพัฒนาระบบการควบคุมภายใน
- พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้สนับสนุนการควบคุมภายในในรูปแบบฐานข้อมูลสารสนเทศทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ ประเมินผล และตอบสนองต่อความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง เพื่อบูรณาการข้อมูลประกอบการดำเนินงานของระบบงานต่างๆ ของ ทอท.
- สื่อสารข้อมูลด้านการควบคุมภายในให้แก่หน่วยงานภายนอกทั้งในรูปแบบของการติดต่อประสานงานและการจัดทำรายงาน เพื่อตอบข้อซักถามและการประเมินผลการดำเนินงานประจำปี อาทิเช่น สำหรับการประเมินตามข้อตกลงระหว่าง ทอท. กับกระทรวงการคลัง รางวัลรัฐวิสาหกิจดีเด่น (State Owned Enterprise Award: SOE Award) และสำหรับการจัดส่งรายงานการควบคุมภายในต่อผู้กำกับดูแลตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 เป็นต้น
- กำหนดแนวทางบูรณาการระบบการควบคุมภายในเข้ากับระบบงานหรือเครื่องมือทางการบริหารจัดการอื่นๆ ที่องค์กรนำมาใช้เพื่อสร้างสรรค์มูลค่าขององค์กร (Value Creation) ได้แก่ การเชื่อมโยงระบบการควบคุมภายในกับการวางแผนการตรวจสอบประจำปีของ สตส. ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 การเชื่อมโยงระบบการจัดการด้านนิรภัย (Safety Management System: SMS) กับระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) เป็นต้น
- จัดทำ ทบทวน และปรับปรุงนโยบายการควบคุมภายใน และกฎบัตรของ คคส.ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นในการให้ความสำคัญกับการควบคุมภายใน
- จัดให้มีและพัฒนาระบบการควบคุมภายในของ ทอท.เป็นไปตามเกณฑ์ของหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรอิสระ และแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ฝ่ายบริหารความเสี่ยง (ต่อ)

- จัดทำระบบงานการควบคุมภายในของ ทอท. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มขององค์กร (Value Enhancement) และสร้างสรรค์มูลค่าขององค์กร (Value Creation) อาทิเช่น การควบคุมกระบวนการทำงานที่สำคัญ (Control Point หรือ KPI In-process) เป็นต้น
- จัดทำ ทบทวน และปรับปรุงคู่มือการควบคุมภายใน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงโครงสร้างนโยบาย วัตถุประสงค์ ขอบเขตการดำเนินงาน ระยะเวลา และกิจกรรมการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ไว้เป็นฐานความรู้ และเผยแพร่ให้พนักงาน ทอท.ถือปฏิบัติและรับทราบโดยทั่วถึงทั้งองค์กร
- ให้คำแนะนำเรื่องการจัดทำรายงานการควบคุมภายในของส่วนงาน ทอท.แก่ทุกส่วนงาน รวบรวม และจัดทำเอกสารรายงานการควบคุมภายในของส่วนงาน ทอท. จากนั้นวิเคราะห์ ประเมิน และจัดทำสรุป รายงานการควบคุมภายในของส่วนงาน ทอท.
- ประมวลผลการรายงานการควบคุมภายในจากส่วนงาน ทอท.จัดทำเป็นรายงานการควบคุมภายใน ระดับองค์กร และนำเสนอต่อคณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท. เพื่อพิจารณาและ รายงานต่อ ผู้กำกับดูแลตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุม ภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561
- จัดทำรายงาน ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในระดับองค์กรต่อ คณะกรรมการประเมินผลการควบคุมภายในของ ทอท.เพื่อพิจารณา คณส.ทอท. และ คคส.เพื่อทราบ เป็นประจำทุกไตรมาส
- ประเมินความเพียงพอของมาตรการการควบคุมและความถูกต้องของการประเมินผลการควบคุม กระบวนการทำงานจำแนกรายกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของ สตส. และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)
- บูรณาการการทำงานร่วมกับ สตส. โดยการแบ่งปันข้อมูลการควบคุมภายใน และเข้าร่วมฟังการปิดตรวจ พร้อมทั้ง ให้คำแนะนำด้านการควบคุมภายในในประเด็นที่สำคัญ
- จัดทำรายงานการประเมินการควบคุมภายใน
- จัดทำและปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานของส่วนงานให้เป็นปัจจุบัน

ส่วนที่ 3

แนวทางการประเมินความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายใน

3. แนวทางการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน

ทอท.ได้กำหนดแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Code) ตามแนวทางปฏิบัติของ ตลท. ก.ล.ต. และกรอบแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ COSO: 2013 พร้อมทั้งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ (SE-AM) ของ สคร. (ฉบับปรับปรุง ประจำปี 2567) ดังนั้น ทอท.จึงได้มีแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้ ทอท.มีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม และเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมาย ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันทรัพย์สิน จากการทุจริตเสียหาย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชี รายงานที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดี จะช่วยให้บุคลากรเข้าใจถึงความจำเป็น และความสำคัญของการควบคุมภายใน ทั้งนี้ ปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมการควบคุมประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

- 3.1.1 องค์กรแสดงให้เห็นถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม
- 3.1.2 คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน
- 3.1.3 ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการ และความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (Oversight) ของคณะกรรมการ
- 3.1.4 องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
- 3.1.5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

3.2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นประจำเพื่อระบุและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมทั้งการค้นหาและนำเอาวิธีการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร โดยประเมินจากโอกาสเกิด (Likelihood: L) และผลกระทบ (Impact: I) ของความเสี่ยงนั้นๆ ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมด ที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้

- 3.2.1 องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร
- 3.2.2 องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

3.2.3 องค์การได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

3.2.4 องค์การสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน สำหรับการประเมินความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการของส่วนงาน ทอท. เป็นการประเมินการควบคุมภายในของขั้นตอนการดำเนินงานในกิจกรรม/แผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ส่วนงาน ทอท. รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง (CSA) เพื่อให้เกิดความมั่นใจในประสิทธิผลของการควบคุมภายในของกิจกรรมที่ถูกประเมินอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง โดย ทอท. ได้กำหนดให้ทุกส่วนงานประเมินความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ ผ่านการจัดทำรายงานการประเมินผลและการปรับปรุงการควบคุมภายใน (แบบ IC-1) โดยพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของการควบคุมที่มีอยู่ และเกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ (โอกาสเกิดและผลกระทบ) ดังนี้

1. **เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของการควบคุมที่มีอยู่** ใช้ประเมินความเสี่ยงของการควบคุมที่มีอยู่ แต่ละสาเหตุการเกิดความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ โดยการควบคุมที่มีอยู่จะสามารถประเมินว่ามีความเพียงพอหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

ลำดับ	เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงของการควบคุมที่มีอยู่
1	มีการระบุ/กำหนดการควบคุมที่มีอยู่ครบถ้วนทุกสาเหตุของกิจกรรม
2	การควบคุมที่มีอยู่ ได้มีการกำหนดกิจกรรม ทรัพยากร ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาหรือความถี่ ในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน
3	การควบคุมที่มีอยู่ มีการกำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดในเชิงปริมาณหรือคุณภาพไว้อย่างชัดเจน
4	มีการติดตามรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงานในการดำเนินการตามการควบคุมที่มีอยู่ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. **เกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ** ใช้ประกอบการประเมินความรุนแรงของความเสี่ยงของขั้นตอนการดำเนินงานในกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ ในการประเมินการควบคุมภายในประจำปี โดยได้กำหนดค่าระดับของโอกาสเกิดและผลกระทบ ดังนี้

2.1 **เกณฑ์การประเมินโอกาสเกิด (L)** เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับพิจารณาระดับของโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ หรือความเสียหายหนึ่ง ๆ จะเกิดขึ้นจริง โดยจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมจากปัจจัยภายในขององค์การที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยง โดยรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินโอกาสเกิด ดังนี้

ระดับ	เกณฑ์การประเมินโอกาสเกิด	
ระดับ 1	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทุก 2 - 3 ปี	โอกาสเกิดน้อยมาก เกือบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเกิด
ระดับ 2	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทุกปี	โอกาสเกิดน้อย ไม่น่าเกิด
ระดับ 3	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทุก 6 เดือน	โอกาสเกิดปานกลาง ห่างไกล เกิดขึ้นแต่น้อยมาก
ระดับ 4	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทุก 3 เดือน	โอกาสเกิดน่าจะเป็นไปได้ เกิดขึ้นแต่ไม่บ่อยมาก
ระดับ 5	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทุกเดือน	โอกาสเกิดบ่อยมาก/เกิดขึ้นบ่อยมาก

2.2 เกณฑ์ประเมินผลกระทบ (I) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

2.2.1 ด้านการดำเนินงาน (Operation: O)

ระดับ	เกณฑ์การประเมินผลกระทบด้านการดำเนินงาน (Operation)			
	การบริการ (Service)	งานสนับสนุน (Support)	ความปลอดภัย (Safety)	การรักษาความปลอดภัย (Security)
1	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น แต่ไม่กระทบต่อการให้บริการ	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น แต่สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการที่กำหนด	มีเหตุการณ์อันตรายเกิดขึ้น แต่มีผลกระทบที่ตามมาน้อย	ไม่มีการกระทำอันเป็นการแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ มีแต่ส่งผลเพียง - มีผู้บาดเจ็บเล็กน้อย ที่ต้องให้แพทย์ดูแล - มีผลกระทบต่อธุรกิจหรือชื่อเสียงเสียหายน้อยมาก
2	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น แต่ส่งผลกระทบต่อ การให้บริการเพียงเล็กน้อย	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของแผนดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการที่กำหนด อย่างไม่มีนัยสำคัญ	มีเหตุการณ์อันตรายเกิดขึ้นส่งผลให้ - เกิดความรำคาญ - มีข้อจำกัดด้านการปฏิบัติการ - มีการใช้ขั้นตอนในกรณีฉุกเฉิน - เป็นอุบัติเหตุเล็กน้อย	มีการกระทำอันเป็นการแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมายส่งผลให้ - มีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสจำนวนหนึ่ง หรือ มีผู้เสียชีวิตหนึ่งราย - ต้องหยุดให้บริการเล็กน้อยในระยะสั้นหรือชื่อเสียงเสียหายเล็กน้อย
3	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อ การให้บริการจน เกิดเป็นข้อร้องเรียนมายัง ทอท.	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของแผนดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญ	มีเหตุการณ์อันตรายเกิดขึ้นส่งผลให้ - ท่าอากาศยานมีระดับความปลอดภัยที่ลดลงความสามารถในการปฏิบัติงานลดลงจนทำให้ผู้ดำเนินการนั้นไม่สามารถดำเนินการในสภาวะที่เลวร้ายอันเป็นผลจากปริมาณ	มีการกระทำอันเป็นการแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมายส่งผลให้ - มีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือ มีผู้เสียชีวิตบ้าง - ต้องหยุดให้บริการเป็นระยะสั้นแต่รุนแรงหรือชื่อเสียงเสียหายบ้าง

ระดับ	เกณฑ์การประเมินผลกระทบด้านการดำเนินงาน (Operation)			
	การบริการ (Service)	งานสนับสนุน (Support)	ความปลอดภัย (Safety)	การรักษาความปลอดภัย (Security)
			งานที่เพิ่มขึ้นหรือเป็น ผลจากสถานะที่ทำให้ ประสิทธิภาพลดลง - เป็นอุบัติการณ์รุนแรง - มีผู้ได้รับบาดเจ็บ หลายราย	
4	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อ การให้บริการ มากจนเกิดเป็น <u>ข้อร้องเรียนที่เผยแพร่</u> <u>ต่อสื่อสาธารณะ</u> (Traditional & Social Media)	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น และส่งผลให้ <u>ไม่บรรลุเป้าหมาย</u> ตามแผนดำเนินงาน หรือแผนปฏิบัติการ ที่กำหนด	มีเหตุการณ์อันตราย เกิดขึ้นส่งผลให้ - ท่าอากาศยาน มีระดับความปลอดภัย ที่ลดลงอย่างมาก ความสูญเสียทางกายภาพ หรือปริมาณงานที่ทำให้ ผู้ดำเนินการนั้นไม่ได้รับ ความไว้วางใจว่าจะ สามารถปฏิบัติงาน ของตนเองได้อย่าง ถูกต้องหรือสมบูรณ์ - มีผู้ได้รับบาดเจ็บ สาหัสและเสียชีวิต จำนวนมาก - อุปกรณ์ได้รับความ เสียหายอย่างรุนแรง	มีการกระทำอันเป็น การแทรกแซงโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายส่งผลให้ - มีผู้เสียชีวิตจำนวนหนึ่ง - ต้องหยุดให้บริการ เป็นระยะปานกลางถึง ระยะยาว หรือชื่อเสียง เสียหายมาก
5	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น และเกิดผลกระทบ จนทำให้การให้บริการ <u>หยุดชะงัก</u>	มีความเสี่ยงเกิดขึ้น ส่งผลให้ต้องยกเลิก <u>แผนดำเนินงานหรือ</u> <u>แผนปฏิบัติการ</u> ที่กำหนด	มีเหตุการณ์อันตราย เกิดขึ้นส่งผลให้ - มีผู้เสียชีวิตจำนวน มากเป็นทวีคูณ - อุปกรณ์ถูกทำลาย	มีการกระทำอันเป็น การแทรกแซงโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายส่งผลให้ - มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก - ต้องหยุดให้บริการ เป็นระยะยาว ชื่อเสียง เสียหายหมดสิ้น

2.2.2 ด้านการรายงาน (Reporting: R)

ระดับ	เกณฑ์การประเมินผลกระทบด้านการรายงาน (Reporting)		
	ความถูกต้อง	ระยะเวลา	ด้านการเงิน
1	ไม่มีข้อผิดพลาด	แล้วเสร็จก่อนกำหนด	ไม่มีค่าใช้จ่ายหรือไม่ต้องชดใช้ความเสียหาย
2	มีข้อผิดพลาดที่ไม่เป็นสาระสำคัญ	แล้วเสร็จตามกำหนด	มีค่าใช้จ่าย หรือต้องชดใช้ความเสียหาย แต่ผลประโยชน์ยังคงเป็นไปตามเป้าหมาย
3	มีข้อผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อสาระสำคัญของรายงานเล็กน้อย	แล้วเสร็จล่าช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	มีค่าใช้จ่ายหรือต้องชดใช้ความเสียหาย ทำให้ผลประโยชน์มีกำไรต่ำกว่าเป้าหมาย
4	มีข้อผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อสาระสำคัญของรายงานมาก	แล้วเสร็จล่าช้ากว่ากำหนดมาก	มีค่าใช้จ่ายหรือต้องชดใช้ความเสียหาย ทำให้ผลประโยชน์มีกำไรลดลงต่ำกว่าปีที่ผ่านมา
5	มีข้อผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงาน	แล้วเสร็จล่าช้ากว่ากำหนดจนส่งผลกระทบต่อกระบวนการตรวจสอบหรือการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	มีค่าใช้จ่ายหรือต้องชดใช้ความเสียหาย ทำให้ผลประโยชน์ขาดทุน และมีสภาพคล่องต่ำมากจนต้องหยุดดำเนินธุรกิจ

2.2.3 ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Compliance: C)

ระดับ	เกณฑ์การประเมินผลกระทบด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Compliance)
1	ไม่มีการละเมิดการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา หรือข้อตกลง
2	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา หรือข้อตกลง ที่ไม่มีนัยสำคัญ
3	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา หรือข้อตกลง ที่มีนัยสำคัญแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย
4	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา หรือข้อตกลง ที่มีนัยสำคัญ และเกิดความเสียหาย แต่สามารถตกลงการชดใช้ค่าเสียหายได้
5	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา หรือข้อตกลง ที่มีนัยสำคัญ และเกิดความเสียหายจนอาจเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี

3. เกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงด้านทุจริต

3.1 ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

ระดับ	กรณีไม่เคยเกิดขึ้น	กรณีเคยเกิดขึ้นในอดีต
ระดับ 1	โอกาสเกิดน้อยมาก	ไม่เคยเกิดขึ้น
ระดับ 2	โอกาสเกิดน้อย	เกิดขึ้นน้อยมาก
ระดับ 3	โอกาสเกิดปานกลาง	เกิดขึ้นปานกลาง
ระดับ 4	โอกาสเกิดบ่อย	เกิดขึ้นบ่อย
ระดับ 5	โอกาสเกิดบ่อยมาก	เกิดขึ้นบ่อยมาก

3.2 ด้านผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ด้านชื่อเสียง	ด้านกฎระเบียบ
ระดับ 1	ไม่มีผลกระทบต่อชื่อเสียง ภาพลักษณ์	ไม่มีการละเมิดการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ
ระดับ 2	เสียชื่อเสียง ภาพลักษณ์ภายในองค์กร	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ
ระดับ 3	เสียชื่อเสียง ภาพลักษณ์ มีการเผยแพร่ข่าวสารในเชิงลบต่อองค์กรผ่าน Social Media และช่องทางอื่นๆ ขยายออกไปสู่สื่อสาธารณะภายในประเทศในวงจำกัด	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ ที่มีความสำคัญแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย
ระดับ 4	เสียชื่อเสียง ภาพลักษณ์ มีการเผยแพร่ข่าวสารในเชิงลบต่อองค์กรผ่าน Social Media และช่องทางอื่นๆ ขยายออกไปสู่สื่อสาธารณะจนกลายเป็นประเด็นทางสังคม	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ ที่มีความสำคัญและเกิดความเสียหายแต่สามารถตกลงการชดเชยค่าเสียหายได้
ระดับ 5	เสียชื่อเสียง ภาพลักษณ์ มีการเผยแพร่ข่าวสารในเชิงลบต่อองค์กรผ่าน Social Media และช่องทางอื่นๆ ขยายออกไปสู่สื่อสาธารณะเป็นวงกว้างทั้งในประเทศและต่างประเทศ	มีการไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ ที่มีความสำคัญและเกิดความเสียหายจนอาจเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี

หมายเหตุ : ดำเนินการตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงของทอท. ที่กำหนดในคู่มือ ซึ่ง ผนวกเป็นหัวหน้าสายวิชาการ

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง (ค่าคะแนนความเสี่ยง) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสเกิดและผลกระทบ ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

$$\text{ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง} = \text{ระดับโอกาสเกิด (L)} \times \text{ระดับผลกระทบ (I)} \\ (\text{ค่าคะแนนความเสี่ยง})$$

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงนี้ จะใช้อ้างอิงในการประเมินทุกความเสี่ยง สำหรับทุกส่วนของ ทอท. เพื่อให้การประเมินความเสี่ยงของแผนงาน/โครงการ และกิจกรรม มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อให้มั่นใจว่าระดับความรุนแรงของความเสี่ยงมาจากการประเมินเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดลำดับความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง และให้ผู้บริหารสามารถจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่ต้องได้รับการตอบสนอง รวมถึงจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง (ค่าคะแนนความเสี่ยง) และระดับความเสี่ยงโดยรวมของ ทอท. ที่ประกอบด้วย ระดับสูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ รวมทั้งแนวทางการจัดการความเสี่ยงในแต่ละระดับ สามารถแสดงในตารางแสดงระดับความเสี่ยงโดยรวม และแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยง สำหรับค่าระดับความเสี่ยงโดยรวมของ ทอท.แต่ละระดับ ดังปรากฏในแผนภาพ และตารางดังต่อไปนี้

พื้นที่ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

พื้นที่ความเสี่ยงที่ต้องมีการบริหารจัดการ

ผลกระทบ (Impact)

ผลกระทบ (Impact) หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นองค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด

5 = สูงมาก	5	10	15	20	25
1x5 = 5	2x5 = 10	3x5 = 15	4x5 = 20	5x5 = 25	
4 = สูง	4	8	12	16	20
1x4 = 4	2x4 = 8	3x4 = 12	4x4 = 16	5x4 = 20	
3 = ปานกลาง	3	6	9	12	15
1x3 = 3	2x3 = 6	3x3 = 9	4x3 = 12	5x3 = 15	
2 = น้อย	2	4	6	8	10
1x2 = 2	2x2 = 4	3x2 = 6	4x2 = 8	5x2 = 10	
1 = น้อยที่สุด	1	2	3	4	5
1x1 = 1	2x1 = 2	3x1 = 3	4x1 = 4	5x1 = 5	
1 = น้อยที่สุด	2 = น้อย	3 = ปานกลาง	4 = สูง	5 = สูงมาก	
โอกาสเกิดความเสี่ยง (Likelihood)					

โอกาสที่อาจจะเกิด (Likelihood) เหตุการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

แผนภาพที่ 3 : แผนภาพแสดงค่าคะแนนความเสี่ยงของ ทอท.

ขอบเขตความเสี่ยง(Risk Boundary)

ค่าคะแนนความเสี่ยง (โอกาสเกิด X ผลกระทบ)	ระดับ ความเสี่ยง	แนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยง
16 - 25	สูงมาก (สีแดง)	ระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ซึ่งเป็นระดับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างเร่งด่วน ผู้รับผิดชอบความเสี่ยง (Risk Owner) ต้องกำหนดแผนจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม เพื่อบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวให้มีระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
8 - 15	สูง (สีส้ม)	ระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งเป็นระดับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ต้องได้รับการบริหารจัดการ ผู้รับผิดชอบความเสี่ยง (Risk Owner) ต้องกำหนดแผนจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม หรือดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพของมาตรการหรือการควบคุมภายในที่มีในปัจจุบัน เพื่อบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวให้มีระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้
3 - 6	ปานกลาง (สีเหลือง)	ระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งเป็นระดับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีแผนจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม แต่ผู้รับผิดชอบความเสี่ยง (Risk Owner) ต้องติดตามการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเคร่งครัด และติดตามประสิทธิภาพการควบคุมภายในกระบวนการเป็นประจำ
1 - 2	ต่ำ (สีเขียว)	ระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งเป็นระดับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีแผนจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม แต่ผู้รับผิดชอบความเสี่ยง (Risk Owner) ต้องติดตามผลกระทบที่เกี่ยวข้องกันของความเสี่ยงเป็นประจำ

ตาราง : ระดับความเสี่ยง และแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยงสำหรับค่าระดับความเสี่ยงโดยรวมของ ทอท.แต่ละระดับ

3.3 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หมายถึง การกระทำที่สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และกระบวนการดำเนินงานรวมถึงมาตรการต่างๆ ที่องค์กร/ส่วนงานกำหนดขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่า การปฏิบัติตามคำสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับของ องค์กร/ส่วนงาน เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน โดยกิจกรรมการควบคุมประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

3.3.1 องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

3.3.2 องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

3.3.3 องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

ทั้งนี้ องค์กร/ส่วนงาน ยังมีกิจกรรมการควบคุมที่ครอบคลุมภารกิจกิจการดำเนินงานหลักของ ทอท. และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ดังนี้

(1) ด้านการดำเนินงาน เช่น กิจกรรมการควบคุมด้านการกำกับดูแลการดำเนินงานการจัดจ้างจากแหล่งภายนอก

- (1.1) ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานด้านการกำกับดูแลการดำเนินงานการจัดจ้างจากแหล่งภายนอก
- (1.2) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุกำกับดูแลบริษัทจัดจ้างให้ปฏิบัติตามสัญญา
- (1.3) เน้นย้ำให้บริษัทจัดจ้างเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลพนักงานจัดจ้างจากแหล่งภายนอกให้ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน
- (2) ด้านการรายงาน เช่น กิจกรรมการควบคุมด้านการเงิน
- (2.1) ปฏิบัติตามระเบียบ ทอท.ว่าด้วยการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การให้สินเชื่อและหลักประกัน พ.ศ.2546
- (2.2) ปฏิบัติตามข้อกำหนด ทอท.ว่าด้วยเรื่องการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน พ.ศ.2547
- (2.3) แนวทางการควบคุมภายในด้านการรับเงินของกรมบัญชีกลาง
- (2.4) ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานงานตรวจจ่ายยืมเงินตรง งานตรวจจ่ายจัดซื้อจัดจ้าง งานภาษีมูลค่าเพิ่ม และงานสวัสดิการ
- (2.5) ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลความถูกต้องของข้อมูลด้านการเงิน การบัญชี การงบประมาณการให้สินเชื่อและหลักประกันอย่างใกล้ชิด
- (3) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เช่น กิจกรรมการควบคุมด้านการพัสดุ
- (3.1) พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 ส.ค.60
- (3.2) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2564 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 พ.ค.64
- (3.3) ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัสดุ พ.ศ.2562
- (3.4) เปิดเผยราคากลางให้มีความชัดเจน
- (3.5) กำกับดูแลให้ผู้เสนอราคาได้รับทราบถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และวิธีปฏิบัติของการจัดซื้อจัดจ้างของ ทอท.

3.4 สารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information and Communication)

สารสนเทศ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรที่จะช่วยให้มีการดำเนินการตามการควบคุมภายในที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอก และเป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานขององค์กร การสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยสารสนเทศและการสื่อสารประกอบด้วย 3 หลักการ ที่สำคัญ ดังนี้

- (1) องค์กรจัดทำหรือจัดหาและใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

(2) องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

(3) องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

3.5 กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities)

หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพระหว่างการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิภาพของการควบคุมภายในเป็นรายครั้ง หรือเป็นการประเมินผลทั้งสองวิธีร่วมกัน ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ และระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้มีความเพียงพอและเหมาะสม มีการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในจริง ข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและทันเวลา กิจกรรมการติดตามผลประกอบด้วย 2 หลักการที่สำคัญ ดังนี้

3.5.1 องค์กรระบุ พัฒนา และประเมินผลการควบคุมภายในระหว่างการปฏิบัติงาน และหรือประเมินผลเป็นรายครั้งตามที่กำหนด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสมตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

3.5.2 องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการ ทอท. เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถสั่งการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 4

รูปแบบและคำอธิบายเอกสารประกอบการจัดทำ รายงานการควบคุมภายในของ ทอท.

4. รูปแบบและคำอธิบายเอกสารประกอบการจัดทำรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.

4.1 รูปแบบการจัดทำ และการจัดส่งเอกสารประกอบการรายงานการควบคุมภายในของ ทอท. มีดังนี้

4.1.1 ระดับส่วนงาน ประกอบด้วย

(1) รายงานผลการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปย.1) ต้องทบทวนเป็นประจำทุกปี ผู้ประเมิน: เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้า คณส.ส่วนงาน ทอท. และผู้รายงาน: เป็นหัวหน้า คณส.ส่วนงาน ทอท. หากดำเนินการเรียบร้อยแล้วให้จัดเก็บเอกสารไว้ที่ส่วนงาน

(2) รายงานการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-1) นำเรียนตามลำดับชั้นผ่านหัวหน้า คณส.ส่วนงานขึ้นตรง กอญ. สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน (ผ่านผู้ทำงานและเลขานุการ) ในรูปแบบเอกสาร สำหรับรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์จัดส่งมาที่ aot_icdivision@airportthai.co.th

(3) รายงานผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-2) นำเรียนตามลำดับชั้นผ่านหัวหน้า คณส.ส่วนงานขึ้นตรง กอญ. สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน (ผ่านผู้ทำงานและเลขานุการ) ในรูปแบบเอกสาร สำหรับรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์จัดส่งมาที่ aot_icdivision@airportthai.co.th

4.1.2 ระดับสายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน ประกอบด้วย

(1) ร่างรายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปค.4) นำเรียนตามลำดับชั้นผ่านหัวหน้า คณส.ส่วนงานขึ้นตรง กอญ. สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน (ผ่านผู้ทำงานและเลขานุการ)

(2) แบบ IC-1 ของส่วนงานขึ้นตรง กอญ. ส่วนงานภายในสังกัด สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน

(3) แบบ IC-2 ของส่วนงานขึ้นตรง กอญ. ส่วนงานภายในสังกัด สายงาน สาย สำนัก และท่าอากาศยาน

4.1.3 ระดับองค์กร ประกอบด้วย

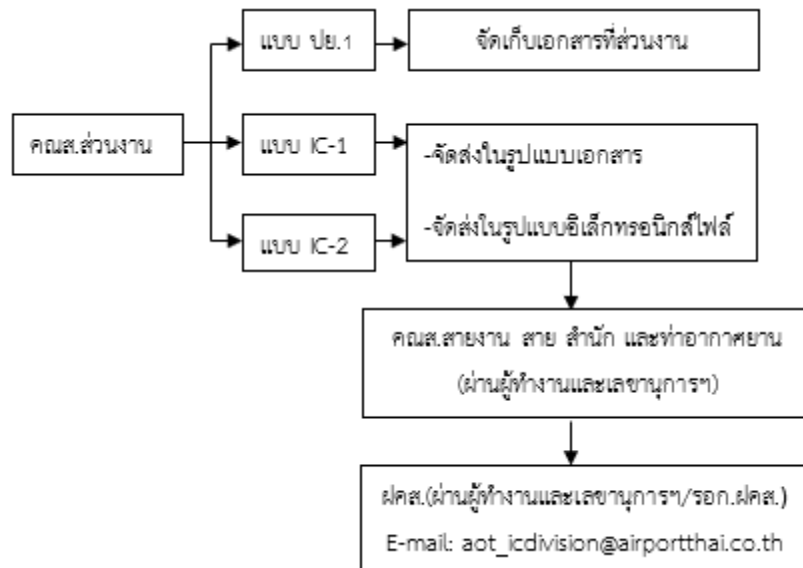
(1) หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค.1)

(2) แบบ ปค.4

(3) รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค.5)

(4) รายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค.6) (สำหรับ สตส.)

แผนผังการจัดส่งรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.

4.2 คำอธิบายแบบฟอร์มการรายงานการควบคุมภายใน มีดังนี้

4.2.1 คำอธิบายรายงานการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-1) ประจำปีงบประมาณ 25xx

- (1) ระบุปีงบประมาณของการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในที่กำหนด เช่น ปีงบประมาณ 2567
- (2) ระบุผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งจะกำหนดให้เป็นส่วนงานหรือหัวหน้าสายงาน สาย สำนัก และ ท่าอากาศยาน
- (3) ระบุผู้รับผิดชอบร่วม ซึ่งจะกำหนดให้เป็นส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในหรือหัวหน้าสายงาน สาย สำนักและ ท่าอากาศยาน
- (4) ระบุส่วนงานผู้ประเมิน
- (5) ระบุความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้กิจกรรม/แผนงาน/โครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุภายในองค์กร เช่น ทักษะของบุคลากรไม่เพียงพอ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่รองรับการทำงาน กระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานที่มีความซับซ้อน กฎ ระเบียบภายใน ทอท.ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เป็นต้น
- (6) ระบุประเภทวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
 - (6.1) วัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน (Operation Objectives: O) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการดำเนินงานด้านการเงิน ตลอดจนการใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลืองของหน่วยงาน

(6.2) วัตถุประสงค์ด้านการรายงาน (Reporting Objectives: R) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรายงานทางการเงินและไม่ใช้การเงิน ที่ใช้ภายในและภายนอกส่วนงาน รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

(6.3) วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (Compliance Objectives: C) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรวมทั้งข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

(7) ระบุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ทำการประเมินการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ประเมินการควบคุมภายในโดยวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการต้องมีเป้าหมาย มีความชัดเจน สามารถทำให้สำเร็จและวัดผลได้ นอกจากนี้ยังมีระยะเวลาที่กำหนดไว้แน่นอน เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการควบคุมภายใน เช่น กิจกรรม: การตรวจวิเคราะห์ ฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านน้ำ อากาศ ดิน เสียง การอนุรักษ์พลังงานและอื่นๆ ของท่าอากาศยานและชุมชน วัตถุประสงค์ของกิจกรรม: เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการตรวจวัดเสียงอากาศยานแบบต่อเนื่องของท่าอากาศยานให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบผลกระทบด้านเสียงจากอากาศยานที่เกิดจากการดำเนินงานของท่าอากาศยานได้ตลอด 24 ชั่วโมง

(8) ระดับความเสี่ยง: ประเมินระดับความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านโอกาสเกิด (Likelihood: L) และด้านผลกระทบ (Impact: I) โดยอาศัยฐานข้อมูลในอดีตหรือการคาดการณ์ในอนาคต เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินดังกล่าว ทั้งนี้ผู้รับผิดชอบสามารถเลือกใช้เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงในภาพรวมที่ ผศ.จัดทำขึ้นดังปรากฏตามคู่มือนี้

(8.1) ระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ (Inherent Risk): ความเสี่ยงที่มีอยู่โดยทั่วไปตามลักษณะของการดำเนินกิจกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือโอกาสเกิดความเสียหายจากความไม่แน่นอนของปัจจัยภายใน ที่อาจจะส่งผลให้กิจกรรม/แผนงาน/โครงการ และผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

(8.2) ระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk): เป็นการประเมินระดับความเสี่ยงหลังจากที่ได้กำหนดให้มีการควบคุมที่มีอยู่ โดยการจัดทำแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน หรือการปรับปรุงกิจกรรมดำเนินงานเพื่อควบคุมกระบวนการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดโอกาสเกิดหรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

ทั้งนี้ การประเมินระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk) จะประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินด้านโอกาสเกิด (Likelihood: L) และด้านผลกระทบ (Impact: I) ที่ใช้ประเมิน “ระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ (Inherent Risk)” เพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk) หลังจากดำเนินการตามการควบคุมที่มีอยู่

(8.3) ระดับความเสี่ยงเป้าหมาย (Target Risk): กำหนดเป้าหมายระดับความเสี่ยงโดยประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงหลังจากที่ได้มีการดำเนินการตามการควบคุมที่มีอยู่และแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน (หากมี)

(9) ระบุ Control Point (จุดควบคุม) ซึ่ง Control Point คือ จุดอ่อนของกระบวนการทำงานหรือประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งปัญหาและความเสี่ยงในด้านต่างๆ หรือคอขวดในกระบวนการที่ทำให้งานหลักของส่วนงานไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ การระบุ Control Point พิจารณาจากการดำเนินงานของกิจกรรมหลักของส่วนงานว่าจุดใดเป็นจุดอ่อน หรือคอขวดที่ทำให้งานหลักของส่วนงานไม่ประสบความสำเร็จ

(10) ระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite: RA) โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง เนื่องจากผลของการบริหารความเสี่ยงเป็นไปเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยงสามารถพิจารณาจากวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสายงาน/ส่วนงาน/กระบวนการ/โครงการ รวมถึงเป้าหมายที่สอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับ ทอท.

(11) ระบุ Trigger Point (จุดแจ้งเตือนเพื่อปรับแผน) เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดแนวทางการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือกำหนดมาตรการปรับปรุงการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน โดยสามารถกำหนดแนวทางการกำหนดกิจกรรมสำคัญได้ดังนี้

(11.1) กรณีเป็นกิจกรรมต่อเนื่องกัน กิจกรรมสำคัญจะเกิดขึ้นก่อน หรือเป็นขั้นตอนการดำเนินการแรก ๆ หรืออาจเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคล/หน่วยงานภายนอก

(11.2) กรณีเป็นกิจกรรมที่ทำคู่ขนานและเป็นอิสระต่อกัน การกำหนดกิจกรรมสำคัญจะพิจารณาจาก Risk Capability ของ Risk Owner

(11.3) กรณีกิจกรรมที่ทำคู่ขนานที่มีความต่อเนื่องกัน การกำหนดกิจกรรมสำคัญจะพิจารณาจากกิจกรรมที่เป็น Root Cause เช่น หากไม่ทำกิจกรรม A ให้เสร็จ จะไม่สามารถทำกิจกรรม B ได้ ดังนั้น กิจกรรม A จึงถือเป็นกิจกรรมสำคัญ เป็นต้น

การกำหนด Trigger Point สามารถดำเนินการได้ 2 กรณี ดังนี้

(1) กำหนด Risk Appetite (RA) และ Risk Tolerance (RT) ของกิจกรรม โดย Trigger Point จะอยู่ระหว่าง RA และ RT

(2) กำหนด RA ของกิจกรรมให้ได้ โดย Trigger Point จะอยู่ก่อน RA

(12) ระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมให้เบี่ยงเบนได้ (Risk Tolerance: RT): ระดับความเสี่ยงที่ยอมให้เบี่ยงเบนได้ของความเสี่ยงต้องมีความสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ สามารถใช้ฐานข้อมูลในอดีตประกอบการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมให้เบี่ยงเบนได้

(13) ระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายอาจส่งผลให้กิจกรรม/แผนงาน/โครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุภายในองค์กร เช่น ทักษะของบุคลากรไม่เพียงพอ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไม่รองรับการทำงานกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานที่มีความซับซ้อน กฎ ระเบียบภายใน ทอท. ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

(14) ระบุการควบคุมที่มีอยู่ เป็นการระบุถึงรายละเอียดของกิจกรรมที่ใช้ในการควบคุมระดับความเสี่ยงของแต่ละสาเหตุที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งส่วนงานได้มีการดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน

(15) การประเมินความเพียงพอของกิจกรรมที่ใช้ในการควบคุมระดับความเสี่ยงของแต่ละสาเหตุที่ระบุไว้ใน “การควบคุมที่มีอยู่” โดยพิจารณาจากความครอบคลุมของกิจกรรมที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และมีการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม รวมถึงมีการรายงานติดตามผลอย่างเป็นระบบ (รายละเอียดตามข้อ 3.2.4 การประเมินความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน)

(16) ค่าถ่วงน้ำหนัก (%): การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของสาเหตุในแต่ละสาเหตุการเกิดความเสียหาย โดยพิจารณาถึงผลกระทบของสาเหตุที่มีต่อความเสี่ยง ซึ่งสาเหตุที่มีค่าถ่วงน้ำหนักมากหมายถึงสาเหตุที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงมาก และสาเหตุที่มีค่าถ่วงน้ำหนักน้อยหมายถึงสาเหตุที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงน้อย ทั้งนี้ น้ำหนักของสาเหตุในแต่ละความเสี่ยงจะรวมกันได้เท่ากับร้อยละ 100

(17) ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ โดยพิจารณาจากการควบคุมที่มีอยู่ว่าสามารถจัดการกับความเสี่ยงได้หรือไม่ และมีความเสี่ยงอะไรหลงเหลืออยู่บ้าง

(18) ระบุแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน ในกรณีที่ “ระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk)” มีผลความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง และสูงมาก (ผลคูณของโอกาสเกิด (Likelihood: L) และผลกระทบ (Impact: I) หรือ $L \times I$ มีค่าตั้งแต่ 8 ขึ้นไป) ส่วนงานจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าวให้มีระดับความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

(19) ระบุผู้รับผิดชอบคือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารความเสี่ยงโดยเจ้าของความเสี่ยงมีหน้าที่ในการระบุความเสี่ยงภายใต้ขอบเขตงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งกำหนดแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และระบุระยะเวลาที่จะดำเนินการตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในแล้วเสร็จ

(20) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ (Cost and Benefit Analysis) โดยการพิจารณาทางเลือกในการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารอาจต้องเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายวิธีรวมกัน เพื่อลดระดับโอกาสที่อาจเกิดขึ้นและผลกระทบของเหตุการณ์ให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประกอบด้วย

(20.1) การลด (Treat/Reduce) การดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสเกิดหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

(20.2) การยอมรับ (Take/Accept) ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้

(20.3) การถ่ายโอน (Transfer/Share) การร่วมจัดการโดยแบ่งความเสี่ยงบางส่วน กับบุคคลอื่นหรือองค์กรอื่น

(20.4) การยกเลิก (Terminate/Avoid) การดำเนินการเพื่อยกเลิกหรือหลีกเลี่ยง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งนี้ หากทำการใช้กลยุทธ์นี้อาจต้องทำการพิจารณาว่าต้นทุนประสัคว่าสามารถ บรรลุได้หรือไม่ เพื่อทำการปรับเปลี่ยนต่อไป

(21) เกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ พิจารณาได้จาก ด้านโอกาสเกิด (Likelihood: L) และด้านผลกระทบ (Impact: I)

(21.1) ด้านโอกาสเกิด (Likelihood: L) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับ พิจารณาระดับของโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ หรือความเสียหายจะเกิดขึ้นจริง โดยจะต้องคำนึงถึง สภาพแวดล้อมจากปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยง

(21.2) ด้านผลกระทบ (Impact: I) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับพิจารณา ระดับความเสียหายหรือความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการประเมินผลกระทบของความเสี่ยงสามารถ ประเมินเป็นมูลค่าความเสียหายอย่างด้านการเงิน ด้านชื่อเสียง ด้านการบริการ ด้านการรายงาน ด้านงานสนับสนุน ด้านความปลอดภัย ด้านการรักษาความปลอดภัย และด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา หรือ ข้อตกลง

(21.3) ระบุที่มาของข้อมูลในการกำหนดเกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยง ของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการด้านโอกาสเกิดและผลกระทบ

4.2.2 คำอธิบายรายงานผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-2)

- (1) ระบุส่วนงานผู้ประเมิน
- (2) ระบุปีงบประมาณที่ติดตามผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายใน
ระบุไตรมาสที่ติดตามผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายใน
- (3) ระบุความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการ
- (4) ระบุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน
- (5) ระบุผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยระบุเป้าหมายและ ผลการดำเนินงาน ณ ไตรมาสที่รายงาน ดังนี้

(5.1) ระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite: RA) ในช่องเป้าหมายและ ผลการดำเนินงาน ณ ไตรมาสที่รายงาน

(5.2) ระบุ Trigger Point ในช่องผลการดำเนินงาน ณ ไตรมาสที่รายงานว่า มีการแจ้งเตือน เพื่อปรับแผนหรือไม่

(5.3) ระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมให้เบี่ยงเบนได้ (Risk Tolerance: RT) ในช่องเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน ณ ไตรมาสที่รายงาน

(6) ระบุระดับความเสี่ยงให้ครบถ้วนได้แก่ ระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ ระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ และระดับความเสี่ยงเป้าหมายที่ได้ระบุไว้ในแบบ IC-1 สำหรับระดับความเสี่ยงไตรมาสให้ระบุระดับความเสี่ยงที่รายงาน ณ ไตรมาสนั้นๆ

(7) ผลการดำเนินงานตามมาตรการควบคุมภายในปัจจุบันและแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในให้ระบุดังนี้

(7.1) ระบุสาเหตุการเกิดความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ได้ระบุไว้ในแบบ IC-1

(7.2) ระบุน้ำหนักของแต่ละสาเหตุการเกิดความเสี่ยงของกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ได้ระบุไว้ในแบบ IC-1

(7.3) ระบุการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบันตามที่ได้ระบุไว้ในแบบ IC-1

(7.4) ระบุแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน (หากมี) ตามที่ได้ระบุไว้ในแบบ IC-1

(7.5) ระบุผลการดำเนินงานตามการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในพร้อมรายงานร้อยละความก้าวหน้าของแผนฯ (หากมี)

(7.6) ระบุปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัดในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข รวมถึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัดดังกล่าว (หากมี)

4.2.3 แบบฟอร์มรายงานผลการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปย.1)

4.2.4 แบบฟอร์มรายงานการประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-1)

4.2.5 แบบฟอร์มรายงานผลการประเมินและปรับปรุงการควบคุมภายในของ ทอท. (แบบ IC-2)

4.2.6 หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค.1)

4.2.7 รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปค.4)

4.2.8 รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค.5)

4.2.9 รายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค.6) (สำหรับ สตส.)

คู่มือการจัดทำรายงานการควบคุมภายในของ ทอท.ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ส่วนงานภายในของ ทอท.ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการควบคุมภายในของ ทอท.เท่านั้น และขอสงวนสิทธิ์มิให้นำเอกสารฉบับนี้หรือส่วนหนึ่งส่วนใดไปใช้เพื่อการอื่นหรือเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต